

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

Warszawa, 8 marca 2013 r.

ZSS/500/4/2013/PR

Pan
Bartosz Arłukowicz
Minister Zdrowia

zwracają się do mnie rodzice i opiekunowie dzieci z niepełnosprawnością, z prośbą o interwencję w sprawie odległych terminów rehabilitacji. Jak informują, od momentu rejestracji dziecka w odpowiedniej placówce służby zdrowia do momentu wdrożenia zalecanych zabiegów leczniczych nierzadko upływa kilka lub kilkanaście miesięcy, co czyni – zdaniem zgłaszających – rekomendowane zabiegi daremnymi i nieskutecznymi.

Otrzymałem m.in. zgłoszenie od matki dwójki dzieci z wadami kręgosłupa, które oczekują na zabiegi rehabilitacyjne od 1 roku do 2 lat. W innym przypadku, ponad dwuipółletnia dziewczynka oczekuje na świadczenia rehabilitacyjne przez okres 9 miesięcy, licząc od dnia wystawienia skierowania.

Podnoszony przez zgłaszających rodziców i opiekunów małoletnich problem długiego okresu oczekiwania na gwarantowane świadczenia zdrowotne w zakresie rehabilitacji medycznej dla dzieci niewątpliwie jest problemem systemowym – nie ogranicza się jedynie do ww. świadczeń zdrowotnych. Świadomość złożoności tego problemu nie powinna prowadzić jednak do jego akceptacji – tym bardziej, że dzisiejsze bariery w dostępie dzieci do zabiegów rehabilitacyjnych mogą prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych w przyszłości. Kiedy problem ten dotyka najmłodszych obywateli naszego kraju, właściwe środki zaradcze powinny zostać jak najszybciej wdrożone w celu jego przewyciężenia.

Zgodnie z ust. 4 art. 3 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69, z późn. zm.), Rzecznik szczególną troską i pomocą otacza dzieci z niepełnosprawnością. Wobec ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych z 13 grudnia 2006 r., na organach władzy publicznej spoczywa obowiązek realizacji postanowień w niej zawartych, w tym wynikających z art. 26 tejże Konwencji. Przepis ten nakłada na Państwa Strony powinność organizowania, wzmacniania i rozwijania usług oraz

programów m.in. w zakresie wszechstronnej rehabilitacji w obszarze zdrowia tak, aby była ona dostępna od możliwie najwcześniejszego etapu.

Zgodnie zaś z art. 23 Konwencji o Prawach Dziecka, Państwa Strony mają zapewnić, aby niepełnosprawne dziecko posiadało skuteczny dostęp m.in. do opieki zdrowotnej i opieki rehabilitacyjnej realizowanych w sposób prowadzący do osiągnięcia przez dziecko jak najwyższego stopnia zintegrowania ze społeczeństwem oraz osobistego rozwoju.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 10 a ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69, z późn. zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zbadanie i wyjaśnienie sprawy oraz o poinformowanie mnie o podejmowanych działaniach mających na celu skrócenie okresu oczekiwania dzieci na świadczenia zdrowotne w zakresie rehabilitacji medycznej.

Z wyrazami szacunku
Marek Szwed

MINISTER ZDROWIA

Warszawa, 2013-04-04

MZ-UZ-ZR-71-30388-3/WS/13

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Ministrze!

W odpowiedzi na Pana pismo z 8 marca 2013 r. (znak: ZSS/500/4/2013/PR), w sprawie zapewniania dzieciom właściwej dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu rehabilitacji leczniczej, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zasady realizacji świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zostały określone w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (dalej ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej – t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) oraz aktach wykonawczych do niej. Zgodnie z art. 97 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej do podstawowych zadań Narodowego Funduszu Zdrowia należy zarządzanie środkami finansowymi pochodzącymi m.in. ze składki na ubezpieczenie zdrowotne, a także określenie jakości i dostępności oraz przeprowadzenie analizy kosztów świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie niezbędnym do prawidłowego zawierania umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Zgodnie z art. 102 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej działalnością Funduszu kieruje Prezes Funduszu, który reprezentuje Fundusz na zewnątrz.

Biorąc pod uwagę powyższe Minister Zdrowia zwrócił się Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Narodowy Fundusz Zdrowia poinformował Ministra Zdrowia, iż świadczenia gwarantowane finansowane przez NFZ w ramach rodzaju rehabilitacja lecznicza, nie są kierowane wyłącznie dla pacjentów z niepełnosprawnością, ale także dedykowane osobom, u których rehabilitacja spowoduje pełny powrót do zdrowia. W ramach zakresów świadczeń gwarantowanych określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej (Dz. U. Nr 140, poz. 1145 z późn. zm.), jedynym zakresem przeznaczonym wyłącznie dla dzieci jest rehabilitacja dzieci

z zaburzeniami wieku rozwojowego. Pozostałe zakresy świadczeń kontraktowanych obejmują wszystkich świadczeniobiorców (zarówno dzieci, jak i dorosłych) bez względu na wiek, w związku z powyższym świadczeniodawcy realizujący świadczenia w tych zakresach, jedynie poprzez właściwie zarejestrowanie komórek organizacyjnych w przedsiębiorstwach podmiotu leczniczego, mogą wyspecjalizować się w realizacji świadczeń zdrowotnych dla dzieci. Należy podkreślić, że kody komórek organizacyjnych przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego, nadawane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych oraz szczegółowego sposobu ich nadawania (Dz. U. z 2012 r. poz. 594). Zgodnie, zatem z ww. rozporządzeniem kod komórki – 2301 może obejmować świadczeniodawców, którzy realizują świadczenia w zakresach rehabilitacji dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego, rehabilitacji ogólnoustrojowej w warunkach ośrodka dziennego dla dzieci, rehabilitacji wzroku, słuchu i mowy dla dzieci. Jednocześnie Narodowy Fundusz Zdrowia poinformował, iż sukcesywnie zwiększa finansowanie świadczeń zdrowotnych udzielanych pacjentom w wieku 0-18 lat, w ramach rodzaju rehabilitacja lecznicza z 301 930 079 zł w 2010 r. do 328 634 345 zł w roku 2012.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż nie jest możliwe szczegółowe odniesienie się do przypadków dzieci oczekujących na udzielanie świadczeń zdrowotnych z zakresu rehabilitacji leczniczej, z uwagi na zbyt wąski zakres informacji przekazanych w Pana piśmie. Ponadto uprzejmie wyjaśniam, iż zgodnie z art. 20 ust 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, świadczenia opieki zdrowotnej w szpitalach i świadczenia specjalistyczne w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej, udzielane są według kolejności zgłoszenia w dniach i godzinach ich udzielania przez świadczeniodawcę, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Listę oczekujących prowadzi się w sposób zapewniający poszanowanie zasady sprawiedliwego, równego, niedyskryminującego i przejrzystego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej zgodnie z kryteriami medycznymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2005 roku w sprawie kryteriów medycznych, jakimi powinni kierować się świadczeniodawcy, umieszczając świadczeniobiorców na listach oczekujących na udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 200, poz. 1661). W razie zmiany stanu zdrowia świadczeniobiorcy, wskazującej na potrzebę wcześniejszego niż w ustalonym terminie udzielenia świadczenia, świadczeniobiorca informuje o tym świadczeniodawcę, który, jeżeli wynika to z kryteriów medycznych, koryguje odpowiednio termin udzielenia świadczenia i informuje niezwłocznie świadczeniobiorcę o nowym terminie.

Jak wskazano powyżej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej (Dz. U. Nr 140, poz. 1145, z późn. zm.), świadczeniem zdrowotnym przeznaczonym wyłącznie dla dzieci jest rehabilitacja dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego. Jest to świadczenie, które nawiązuje do realizowanego w latach 2005-2007 pilotażu *Programu Rządowego „Wczesna, Wielospecjalistyczna, Kompleksowa, Skoordynowana i Ciągła Pomoc Dziecku Zagrożonemu Niepełnosprawnością lub Niepełnosprawnemu oraz jego rodzinie”* oraz wniosków z jego realizacji. Świadczenie to realizuje wielospecjalistyczną, kompleksową rehabilitację dzieci zagrożonych nieprawidłowym rozwojem psychomotorycznym (głównie z grupy wysokiego ryzyka ciężowo-porodowego) oraz dzieci o zaburzonym rozwoju psychomotorycznym. Mimo, że jest to świadczenie, z którego mogą korzystać zarówno dzieci w wieku 0-7 lat jak i 8-18 lat, a po przedstawieniu orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych do ukończenia 25 roku życia, to jest ono stworzone w celu umożliwienia na najwcześniejszym etapie rozwoju dziecka rozpoczęcia rehabilitacji, kiedy możliwe jest uzyskanie największych postępów. Ponadto należy wskazać, iż zgodnie z danymi przekazanymi przez Narodowy Fundusz Zdrowia w latach 2011-2012 wzrosła liczba podmiotów, które zawarły umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie rehabilitacji dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego wzrosła.

Oddział NFZ	Rok	
	2011	2012
Dolnośląski OW NFZ	17	17
Kujawsko-Pomorski OW NFZ	6	6
Lubelski OW NFZ	13	13
Lubuski OW NFZ	6	6
Łódzki OW NFZ	6	9
Małopolski OW NFZ	13	15
Mazowiecki OW NFZ	34	36
Opolski OW NFZ	8	8
Podkarpacki OW NFZ	34	34
Podlaski OW NFZ	6	7
Pomorski OW NFZ	11	11
Śląski OW NFZ	38	37
Świętokrzyski OW NFZ	5	6
Warmińsko-Mazurski OW NFZ	12	13
Wielkopolski OW NFZ	20	22
Zachodniopomorski NFZ	8	8
RAZEM	237	250

Ponadto, nawiązując do wspomnianego Programu Rządowego „Wczesna, Wielospecjalistyczna, Kompleksowa, Skoordynowana i Ciągła Pomoc Dziecku Zagrożonemu Niepełnosprawnością lub Niepełnosprawnemu oraz jego rodzinie”, pragnę poinformować, że Pan Bartosz Arłukowicz Minister Zdrowia, pełniąc w roku 2011 urząd Pełnomocnika Premiera do spraw przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, spotkał się z przedstawicielami ośrodków realizujących powyższy program. Po objęciu urzędu Ministra Zdrowia kontynuując działania w tym zakresie, zainicjował spotkania z przedstawicielami ośrodków udzielających świadczenia zdrowotne dzieciom z zaburzeniami wieku rozwojowego, zaburzeniami narządu wzroku, zaburzeniami słuchu i mowy, służące wypracowaniu takich rozwiązań w ramach systemu ochrony zdrowia, które przyczyniłyby się do zwiększenia dostępności do świadczeń rehabilitacyjnych dla dzieci w wieku 0 – 8 lata, opartych na zasadach wielospecjalistyczności i kompleksowości. W chwili obecnej w Ministerstwie Zdrowia trwają prace w ramach grupy eksperckiej w powyższym zakresie.

z pasażerem
z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
SEKRETARZ STANU
Stawomir Neumann
Stawomir Neumann